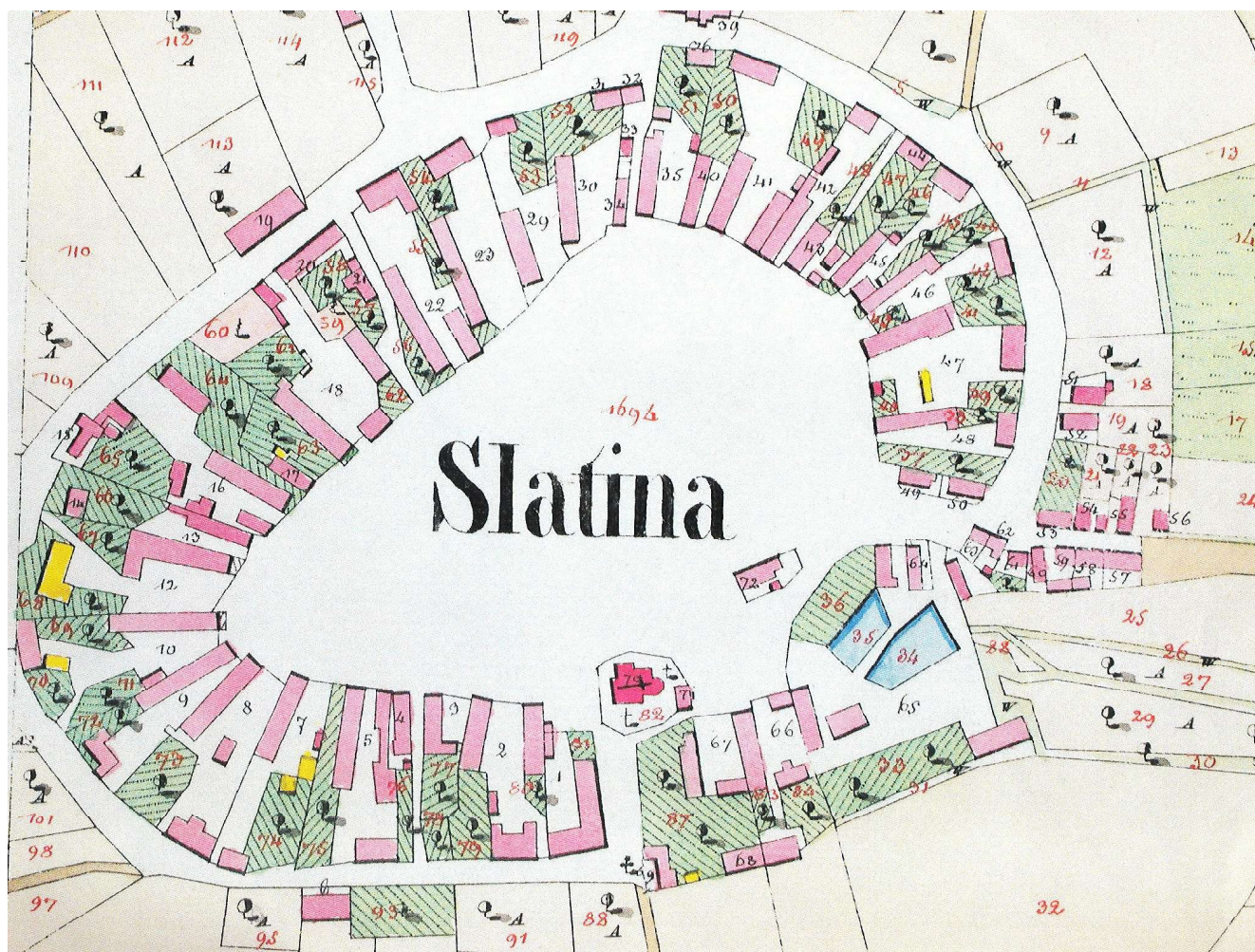

VESNICKÁ PAMÁTKOVÁ ZÓNA SLATINA

JINDŘICH ZAJÍC

Obr. 1. Mapa – Císařský otisk stabilního katastru z roku 1843; převzato: http://archivnimapy.cuzk.cz/cio/data/cio/7006-1/7006-1-003_index.html.

Obec Slatina se nachází 13 km jihozápadně od Lovosic. Statut vesnické památkové zóny (dále jen VPZ) získala Slatina 22. 9. 1995 na základě vyhlášky Ministerstva kultury České republiky č. 249/1995 Sb.

Slatina je v pramenech poprvé připomínána v roce 1057, kdy patřila do jmění litoměřického kostela. Od 14. století je spojována s litoměřickým proboštvstvím a v polovině 15. století se stala součástí majetku šlechtického rodu Zajíců z Házmburka. Právě přes tento šlechtický rod se dostala Slatina do úzkého vztahu s nedalekým Klapým a následně s Libochovicemi.¹

VPZ Slatina je jednou z mála dodnes dochovaných vesnic typu radiální lánové vsi. Unikátní je také velice dobře docho-

vaný průběh záhumenicové cesty, která je dodnes z větší části zachována v podobě jedné z hlavních obecních komunikací.

Z výčtu kulturních památek na území VPZ Slatina můžeme zmínit kostel ze druhé poloviny 14. století, dnes zasvěcený sv. Janu Nepomuckému. Mezi významné památky patří také tzv. Madona ze Slatiny, která je ukázkou kvality a umění české řezbářské školy přelomu 70. a 80. let 14. století.²

Nezaměnitelný charakter radiální lánové vsi dává však Slatině soubor 25 stodol.

Právě soubor stodol nám ukazuje původní středověké vymezení vesnice. Stodoly byly po polovině 19. století přestavovány a dodnes se zde dochoval pouze jeden pozdně barokní špýchar, který ovšem dodnes nebyl prohlášen kulturní památkou. Většina stodol je průjezdných s jedním nebo

¹ August SEDLÁČEK, *Místopisný slovník království českého*, Praha 1998, s. 809.; Emanuel POCHÉ a kol., *Umělecké památky Čech 3*, Praha 1980, s. 342.; Antonín PROFOUS – J. SVOBODA, *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny 4*, Praha 1957, s. 94.

² Aleš MUDRA, *Madona ze Slatiny*, Ústecký sborník historický 2003/I, s. 319–333.

Obr. 2. Slatina, část návsi s fotbalovým hřištěm a požární nádrží, stav v říjnu 2009, v pozadí tzv. „povodňové domy“. Foto: Jindřich Zajíc.

Obr. 3. Slatina, soubor stodol u čp. 7 a 8. Foto: Táňa Nejezchlebová.

Obr. 4. Slatina, stodola u č. p. 30. Foto: Táňa Nejezchlebová.

dvěma příčně položenými mlaty. Jedná se o stodoly s nosnými stěnami zděnými povětšinou z neopracované opuky, jejichž pojivem je vápenná malta. Většina dodnes existujících stodol je v relativně dobrém stavu.

Největším problémem VPZ Slatiny je zakonzervování stavu jejího prostředí někdy v 70. letech 20. století. To je zapříčiněno hlavně nevelkým úsilím ze strany vedení obce dosáhnout na některé dotační tituly, které by pomohly k rehabilitaci veřejného prostoru. Okrouhlá náves je v centru „zdobena“ nepříliš dobře udržovaným fotbalovým hřištěm a koupalištěm (zastávající pravděpodobně i funkci požární nádrže), jehož funkce je dnes těžko určitelná. Investiční záměry jsou zde realizovány ve větší míře pouze vlastníky objektů, což je na druhou stranu v rámci VPZ velice pozitivní.

Jako snad na každém plošně památkově chráněném území přetrvává i zde vysoký tlak majitelů nemovitostí na výměnu původních dřevěných oken za plastová. Často zde tak vznikly dosti nevzhledné situace. K vidění jsou tu např. bílá plastová okna se zlatými vlepovanými příčlemi apod. Hlavním problémem pochybením z hlediska památkové péče v okolí VPZ Slatina bylo ovšem postavení tzv. „povodňových domků“ v těsné blízkosti památkové zóny. Tyto domy byly postaveny i přes odpor orgánů památkové péče. Navíc byly vystavěny v kopci nad obcí, čímž došlo k jejich vysokému pohledovému uplatnění a to na dost velkou vzdálenost. Tento negativní jev navíc umocnily pestré barvy fasád jednotlivých objektů. Tato akce pouze ukázala tragickým způsobem nutnost vzniku

ochranného pásma VPZ Slatiny, které by alespoň vymezovalo možnost zastavitelného území a jeho struktury v oblasti kolem VPZ.

Jak již bylo výše zmíněno na území VPZ v minulosti nebyla provedena žádná rozsáhlá investiční akce, která by přispěla ke zlepšení stavu veřejného prostoru. Stavební úpravy jsou proto v rukou majitelů jednotlivých usedlostí. Ty však vzhledem k tíživé finanční situaci obyvatelstva také pokračují hodně komplikovaně a pomalu.

VPZ Slatina má jistě vysoký turistický potenciál. Přispívá k němu nejen blízkost hradu Házmburk, zřícenina hradu Košťálova, nedaleký zámek Libochovice apod., ale také klidné prostředí vhodné pro turistiku a volno časové aktivity. Bylo by proto dobré, kdyby obec začala vytvářet vhodnější prostředí pro turistický ruch, a tím i zlepšení stavu kulturně historických hodnot této unikátní vesnické památkové zóny.

Obr. 5. Slatina, kostel sv. Jana Nepomuckého. Foto: Jan Koloc.